

[Gadó Gábor](#)

ÍRÁS A FALON

LX. évfolyam, 1. szám, 2016. január 8.

Azon tűnődöm Esterházy Marcellnak a *Robert Capa Kortárs Fotográfia Központban* látható munkáját (*A hazug paradoxona*, 2015, 2 db neonfelirat, 40×400 cm) szemlélve, hogy a miniszterelnök vajon mit gondol a választóknak küldött üzenetek etikai követelményeiről, szükséges-e szerinte bármily csekély, de létező kapcsolat a valóság és a híradásokban (közpénzből finanszírozott reklámokban) megjelenített, lakosságnak szánt „memoriterek” között? Esterházy művének tanulmányozása azzal kecsegtet, megérték valamit a hatalmi helyzetből folytatott manipuláció természetéről.

A kiállítóterben kézírást imitáló neoncsőfeliratot látni, két mondatot két szomszédos falfelületen. Olvasom: „*A következő mondat igaz. Az előző mondat hamis*”. Nézem a szöveget jegyző ismeretlen kéz személyiségfüggő hurkait, egyéni átkötéseit. Utóbb a művész videomagyarazatából derül ki számomra: a mű a miniszterelnök kézírással készült nyilvános vagyonevallásaiban és más megismerhető kéziratában használt (gondosan kigyűjtött és neonszálakként reprodukált) írásjeleinek a fölhasználásával készült. Amit látunk, azt Orbán Viktor írta, de persze tudjuk, a miniszterelnök sosem írt le ilyen mondatokat. Mindazonáltal nem lehetetlen, hogy épp e hamis szövegváltozat tárja elénk a hiteles (a realissal mind ez idáig sikeresen elleplezett) közlendőt.

Az írásrajz közszemlére tétele ugyanis veszélyeket rejt magában: megtörténhet, hogy a szerző – akarata ellenére – olvasóira bizza titkát. A szöveg eredeti céljának (legyen az vagyonevallási kötelezettség teljesítése vagy bármi más) kiiktatását követően maradnak a betűk, az írásmód, a tartalom által nem kendőzött csupasz *jelentés*. Amely határozottan kimondja: „*A következő mondat igaz.*” Majd magabiztosan hozzáteszi: „*Az előző mondat hamis.*” Kikeveredhet-e ember ebből a fojtogató morális csapdából? Meggyőzhet-e bárkit is arról, hogy hihet a beszélő kételymentes állításainak?

Nem hinném, hogy a Fidesz–KDNP-koalíció feje örömet lelné az efféle gondolat kísérletekben. Jogvégzett politikusként a „művészi oknyomozásnál” többre becsülheti azokat a törvényeket, amelyek – mindenkire kötelezően – a múltat fogalmazzák újra. „Mi döntünk a tényekről, és ha kell, hatályon kívül helyezzük a valóságot” – sugallják a kormányfői betűk, azt sem hallgatva el, hogy a lakosság tájékoztatására már intézkedés történt egy gyorsított, hirdetmény nélküli közbeszerzés lefolytatásáról.

 [nyomtatás](#)